

Onderwerp Algemene regels en aanwijzingsbesluit terrassen	
Nummer	2023/137745
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	PG
Auteur	Gansewinkel, I. van
Telefoonnummer	023-5114824
Email	ivangansewinkel@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>In coronatijd is besloten dat terrassen conform de Tien gouden terrasregels tijdelijk mochten uitbreiden. Per 1 oktober 2022 gelden de pre-corona vastgestelde regels weer. De stad ziet er inmiddels wel anders uit dan voor corona. Voetgangers hebben meer ruimte gekregen en de auto is grotendeels uit de binnenstad verdwenen. Ook bestond er zowel bij horecaondernemers als bij de gemeente zelf onduidelijkheid over de regels en bestaande uitzonderingen. Het is daarom noodzakelijk om opnieuw de balans op te maken voor het gebruik van terrassen in de binnenstad.</p> <p>De eerste stap die hierin gezet is, is het actualiseren van de Algemene regels horecaterrassen 2016. In de Algemene regels terrassen 2023 die voor liggen, is rekening gehouden met de voor- en nadelen van terrassen en de toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid van de stad. De regels zijn duidelijker, meer uniform en daarom beter handhaafbaar. De toepassing van de geactualiseerde regels betekent dat we de terrassen enigszins verruimen waar mogelijk en inperken waar noodzakelijk. Daar waar uitzonderingen worden toegestaan op de Algemene regels is er een zorgvuldige afweging per straat gemaakt en zijn overwegingen als (druk) fietsverkeer en toegankelijkheid meegenomen.</p> <p>Een mogelijke vervolgstap is het actualiseren van de terrasseninrichtingsplannen van de Botermarkt, Grote Markt en "Rondje rond de Grote Kerk". Daarbij kan ook bekeken worden of verruiming op deze plekken mogelijk is. Vanwege de ambtelijke capaciteit is het nog niet duidelijk wanneer dit traject gestart kan worden.</p>
Behandelaar voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter kennisname naar de commissie Bestuur.
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.

Besluit College/burgemeester d.d. 28 maart 2023	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: <i>1. De Algemene regels terrassen 2023 vast te stellen.</i> de secretaris, de burgemeester, De burgemeester besluit: <i>1. Het Aanwijzingsbesluit categorieën terrassen gemeente Haarlem 2023 vast te stellen.</i> de burgemeester,
---	---

1. Inleiding

In coronatijd is besloten dat terrassen conform de Tien gouden terrasregels tijdelijk mochten uitbreiden. Per 1 oktober 2022 gelden de pre-corona vastgestelde regels weer, zoals vastgelegd in de Algemene regels horecaterrassen 2016. De stad ziet er inmiddels wel anders uit dan voor corona. Voetgangers hebben meer ruimte gekregen en de auto is grotendeels uit de binnenstad verdwenen. Ook bestond er zowel bij horecaondernemers als bij de gemeente zelf onduidelijkheid over de regels en bestaande uitzonderingen. Daarnaast heeft op 20 september 2022 een gesprek plaatsgevonden met de bestuurders en KHN waarin KHN heeft gevraagd of gekeken kan worden of er op bepaalde plekken in het centrum permanente verruiming van terrassen mogelijk is. Dit gaf aanleiding om opnieuw de balans op te maken voor het gebruik van terrassen in de binnenstad.

2. Tien gouden regels en Algemene regels horecaterrassen 2016

Tijdens Corona (vanaf mei 2020) is tijdelijke verruiming toegestaan van terrassen om te voldoen aan de "anderhalvemetersamenleving". De regels voor deze *tijdelijke* verruiming waren vastgelegd in de Tien gouden regels. Het betrof hier verruiming in fysieke zin: horeca-exploitanten mochten niet méér stoelen plaatsen dan dat zij voor Corona op hun terras plaatsten. Het was slechts toegestaan meer ruimte in te nemen voor de reeds bestaande terrascapaciteit. Ook bleef de 3,5 meter doorgangruimte voor hulpdiensten een harde eis.

Door de tijdelijke verruiming en de soms onduidelijke situatie voor 2020 (met o.a. historisch gegroeide uitzonderingen) bestaat er op dit moment bij zowel ondernemers als handhavers niet altijd duidelijkheid over wat er mag en hoe hierop gehandhaafd moet worden. Dit komt ook omdat het niet goed gedefinieerd is wat wordt verstaan onder 'autoluw gebied' in de Algemene regels horecaterrassen 2016. Bovendien is het karakter van de (binnen)stad veranderd. Ook dit vraagt om actualisering van de regels. Dit betekent dat we gaan van een periode waarin de regels meebewegen met de horecaondernemers, naar een periode waarbij de horecaondernemers meebewegen met de regels.

3. Ontwikkeling beleid terrassen

De eerste stap die hierin is gezet, is het actualiseren van de Algemene regels horecaterrassen 2016. Hieronder zijn de uitgangspunten 2016 en de nieuwe uitgangspunten voor vergunningsvrije terrassen weergegeven. In de nieuwe Algemene regels wordt specifiek gekeken naar de feitelijke situatie en meer rekening gehouden met voetgangersgebieden en (drukke) fietsroutes. De oude Algemene regels kenden alleen het onderscheid autoluw/niet-autoluw. Het is echter niet duidelijk wanneer iets in autoluw gebied valt en welke regels van toepassing zijn (algemene regels, maatwerk in de vergunning, terrasseninrichtingsplan of mondelinge toezegging) wat het handhaven van de regels lastig maakt.

2016	2023
In autoluwe straten moet de exploitant 0,75 m vrijhouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg. De algemene regels 2016 kenden geen specifieke nadere regels voor terrassen binnen het centrum.	Buiten het centrum in een voetgangersgebied moet de exploitant 0,9 m vrijhouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
	In het centrum én aan een blauwe fietsroute moet de exploitant 0,9 m vrijhouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
	In het centrum waar sprake is van een stoeprand moet de exploitant 0,9 m vrijhouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
	In het centrum waar sprake is van een (mol)goot moet de exploitant 0,75 m vrijhouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.

In alle andere straten moet 1,50 m vrij worden gehouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.	Buiten het centrum en buiten een voetgangersgebied moet 1,50 m vrij worden gehouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
	Binnen het centrum én aan een rode of gele fietsroute moet 1,50 m vrij worden gehouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
	Aan de Jansweg waar stadsbussen rijden moet 1,50 m vrij worden gehouden van het voor voetgangers bestemde deel van de openbare weg.
In het voetgangersgebied mag een terras maximaal 2 meter diep zijn. In alle andere straten mogen terrassen een maximale diepte van 4 meter hebben.	De diepte eis verdwijnt uit de Algemene regels. Hierdoor wordt voor een aantal plekken enige verruiming mogelijk.
Er moet altijd een vrije doorgangruimte in het midden van de weg overblijven van 3,5 meter voor hulpdiensten.	Er moet altijd een vrije doorgangruimte in het midden van de weg overblijven van 3,5 meter voor hulpdiensten.

Op basis van o.a. interviews met stakeholders en een schouw van de terrassen is geconcludeerd dat er een aantal uitzonderingen op de nieuwe Algemene regels gemaakt kunnen worden.

- Er zijn enkele straten in het centrum waar 3,5 meter vrije doorgangruimte in het midden van de weg voor de hulpdiensten en andere weggebruikers volstaat. Hier hoeft géén aanvullende vrije doorloopruimte voor voetgangers worden vrijgehouden. Het karakter en functie van de straat is hierbij meegenomen in de afweging. Het gaat hierbij om de Breestraat, Lange Veerstraat, Schagchelstraat, Spekstraat en Warmoesstraat.
- De Paarlaarsteeg is zo smal dat er geen sprake is van 3,5 meter doorgangruimte voor hulpdiensten. Hier komt een vrije doorgangruimte van 1,5 meter voor voetgangers en fietsers te gelden.

Er heeft een zorgvuldige afweging per straat plaatsgevonden en voor deze plekken wordt het mogelijk en veilig geacht voor voetgangers om uit te wijken naar het deel waar ook gefietst en/of gereden wordt.

De toepassing van de geactualiseerde regels betekent dat op een aantal plekken er enige extra ruimte komt voor terrassen en op een aantal plekken er minder ruimte komt. Dit laatste is met name het geval in straten binnen het centrum met druk fietsverkeer en/of een stoepwand. De huidige verplichte 0,75 meter vrije loopruimte is daar onvoldoende en wordt 0,9 meter (vergelijkbaar met drie stoeptegels). Dit is nodig om de toegankelijkheid en veiligheid van voetgangers (waaronder o.a. ook mensen in een rolstoel, met een blindengeleidehond, kinderwagen of rollator), fietsers,

terrasgangers en horecapersoneel te waarborgen. Voor terrassen in het deel van de Jansweg waar stadsbussen rijden, terrassen die liggen aan een zeer drukke fietsroute en terrassen buiten het centrum die niet vallen in voetgangersgebied is 1,5 meter vrije loopruimte vereist.

Deze en andere nieuwe uitgangspunten zijn opgenomen in de Algemene regels terrassen 2023 (zie bijlage 1). De regels zijn duidelijker, meer uniform en daarom beter handhaafbaar. In de voorbereiding van dit besluit heeft hierover inspraak en participatie plaatsgevonden met alle belanghebbenden (ondernemers, maar ook vertegenwoordigers van bewoners en bv. mindervaliden). Men kan zich vinden in de herziene regels. Een mogelijke volgende stap is het actualiseren van de terrasseninrichtingsplannen van de Botermarkt, Grote Markt en “Rondje rond de Grote Kerk”¹. Daarbij kan ook bekeken worden of verruiming op deze plekken mogelijk is. Vanwege de ambtelijke capaciteit is het nog niet duidelijk wanneer dit traject gestart kan worden.

4. Besluitpunt college en burgemeester

Besluitpunt college:

1. *De Algemene regels terrassen 2023 vast te stellen.*

Besluitpunt burgemeester:

1. *Het Aanwijzingsbesluit categorieën terrassen gemeente Haarlem 2023 vast te stellen.*

5. Beoogd resultaat

De nieuwe regels moeten meer duidelijkheid verschaffen richting horecaondernemers, handhavers, bewoners en verkeersdeelnemers. Met deze regels wordt gestuurd op een aantrekkelijke en levendige (binnen)stad die tegelijkertijd toegankelijk, veilig en leefbaar is.

6. Argumenten

1. Dit besluit doet recht aan de voor- en nadelen van terrassen

We zien in Haarlem dat er, vooral sinds corona, veel gebruik wordt gemaakt van terrassen. Dit draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bezoekers. Inmiddels is de auto grotendeels uit de binnenstad verdwenen waardoor er ruimte is vrijgekomen die anders benut kan gaan worden. Horecaondernemers zien graag een verruiming van de terrassen omdat ze de extra inkomsten goed kunnen gebruiken vanwege corona en gestegen kosten. Van de andere kant moet de stad goed toegankelijk blijven voor iedereen. Denk hierbij aan mensen in een rolstoel, met een blindengeleidehond of met een kinderwagen. Voetgangers en fietsers moeten zich veilig kunnen verplaatsen door de stad. Winkels moeten zichtbaar en bereikbaar blijven. Daarom is het van belang dat horecaondernemers verantwoordelijkheid nemen en zorgen dat het terras binnen de geldende

¹ Onder het terrasseninrichtingsplan Rondje rond de Grote Kerk vallen het oostelijke deel van de Grote Markt (nr. 21 t/m 31), Riviervismarkt, Klokhuisplein, Oude Groenmarkt, Lepelstraat 5, Lange Veerstraat 1, Damstraat en Spaarne 36.

afmetingen blijft staan. Met de nieuwe Algemene regels terrassen is rekening gehouden met de voor- en nadelen van terrassen.

2. Met dit besluit verruimen we waar mogelijk en perken we in waar noodzakelijk

De wens van KHN was om te verkennen waar mogelijkheid was om terrassen te verruimen. Tijdens het proces was er ook een ander geluid. Platform Toegankelijkheid, Drempelloos Haarlem en de Wijkraad Binnenstad ervaren dat de toegankelijkheid van de trottoirs niet overal gewaarborgd is. Er is nu gekozen om te verruimen op plekken waar het rustig is en waar voornamelijk voetgangers komen. Op plekken waar snel fietsverkeer is, is juist gekozen voor inperking. Inperking is ook noodzakelijk op plekken waar een hoogteverschil is tussen het deel van de weg waar alleen gelopen mag worden en het deel van de weg waar ook gereden mag worden omdat voetgangers hier niet veilig kunnen uitwijken naar het lager gelegen deel van de weg.

3. Het besluit sluit aan op het nog vast te stellen Fietsbeleid

Bij de afweging in welke straten de vrije loopruimte kleiner of juist groter moest worden, is aansluiting gezocht op de fiets hoofdstructuur van het nog vast te stellen Fietsbeleid. In straten waar veel en snel fietsverkeer wordt verwacht, is het voor voetgangers minder prettig om uit te wijken naar het gedeelte van de weg waar ook gefietst en/of gereden wordt. Daarom geldt daar 1,5 meter respectievelijk 0,9 meter vrije loopruimte (afhankelijk van het type fietsroute) in plaats van 0,75 meter. Het Fietsbeleid biedt een helder kader voor de gemaakte keuzes.

4. Het besluit is flexibel en is ook nog toepasbaar als straten opnieuw worden ingericht

Bij de Algemene regels terrassen is gekozen om te werken met een vaste vrije loopruimte. Door te kiezen voor algemene regels en geen specifieke straten te benoemen (met enkele uitzonderingen) blijven de regels van toepassing wanneer de inrichting van een weg wordt aangepast.

5. Het besluit zorgt voor een duidelijker kader voor Handhaving en horecaondernemers

Bij het opstellen van de Algemene regels terrassen zijn begrippen duidelijker gedefinieerd en is gekozen voor zo min mogelijk afwijkingen. In de Algemene regels terrassen is een tabel opgenomen met daarin een overzicht van de geldende afspraken. Als handhavers de straat op gaan om de terrassen te controleren, dan hebben ze een duidelijker kader. Ook richting horecaondernemers is het prettig dat de regels helder en niet multi-interpretabel zijn zodat ze beter weten wat is toegestaan en wat niet.

6. Voor dit besluit is uitgebreid geparticipeerd

Er zijn interviews afgenomen met de volgende stakeholders: KHN Haarlem, de wijkraden in het centrum, Platform Toegankelijkheid², Drempelloos Haarlem³, Brandweer, Fietsersbond, Haarlem Centraal en de Centrummanager. Daarnaast is op 19 januari j.l. een ambtelijke schouw georganiseerd waarbij een groot deel van de terrassen in het centrum is bekeken. Hierbij waren Vergunningen, Handhaving, Veiligheid, Gebied Centrum, Economie, Omgevingsbeleid en Beleid Beheer en Openbare Ruimte aangesloten. Op 23 januari is een extra schouw geweest met Platform Toegankelijkheid. Vervolgens is een voorstel uitgewerkt dat op 13 februari j.l. is gepresenteerd tijdens een informatie- en inspraakmiddag voor iedereen die interesse heeft in dit onderwerp. De gekozen lijn kan rekenen op brede steun van stakeholders en wordt overall gezien als een positief resultaat. De Wijkraad Binnenstad kan zich ook grotendeels vinden in de nieuwe regels maar heeft alleen moeite met de nieuwe regels voor de terrassen in de Lange Veerstraat en de Warmoesstraat. Gezien het karakter van beide straten en de reeds aanwezige obstakels in de Warmoesstraat is ervoor gekozen dat een vrije doorgangruimte van 3,5 meter in het midden van de weg volstaat voor de hulpdiensten en andere weggebruikers. Voor een aanpassing van de terrasseninrichtingsplannen is een uitgebreider participatie- en inspraaktraject nodig. Daarom is besloten eerst de Algemene regels terrassen te laten vaststellen en later verder te gaan met de inrichtingsplannen zodat de horeca al wat sneller enige duidelijkheid heeft.

7. Burgemeester wijst categorieën terrassen aan waarvoor geen vergunningsplicht geldt

In het kader van deregulering is gekozen om niet voor alle terrassen een vergunningsplicht te laten gelden. Gevelterrassen en terrassen die opgenomen zijn in een terrasseninrichtingsplan en voldoen aan de Algemene regels terrassen 2023 vormen geen belemmering voor de toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid van de openbare ruimte. Voor deze twee categorieën terrassen is vergunningplicht daarom overbodig. Dit is geregeld in een aanwijzingsbesluit (zie bijlage 2).

7. Risico's en kanttekeningen

1. Niet alleen de regels m.b.t. terrassen maar ook de handhaving daarop is belangrijk

Tijdens de participatie zijn bezorgde reacties binnengekomen dat de terrassen al (te) ruim staan en dat nog meer verruiming niet wenselijk is. Het gaat hier in een aantal gevallen om terrassen die nu niet conform de regels zijn uitgezet. Ook na vaststelling van de nieuwe Algemene regels terrassen is handhaving een belangrijk aandachtspunt. Alleen met een adequate handhaving kan de toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid worden gewaarborgd.

² Behartigt de belangen van mensen met een beperking.

³ Vertegenwoordigt toegankelijkheid in de breedste zin van het woord, zowel mentaal als fysiek.

2. Mogelijkheden voor verruiming van terrassen zit vooral in de terrasseninrichtingsplannen

Op de trottoirs zijn in algemene zin weinig verruimingsmogelijkheden voor terrassen vanwege de toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid. Eventuele mogelijkheden om terrassen te verruimen lijken met name te zitten op de pleinen, te weten de Grote Markt, de Botermarkt en in mindere mate het "Rondje rond de Grote Kerk". Deze locaties vallen binnen een terrasseninrichtingsplan. Omdat de aanpassing van deze plannen een afzonderlijk traject zijn, kan nog geen uitsluitel worden gegeven over eventuele verruiming daar.

3. Juridisch is het niet mogelijk om duurzame terrasverwarming af te dwingen

De APV, het Activiteitenbesluit/wet milieubeheer als de Omgevingswet bieden allen geen juridische mogelijkheden om het verduurzamen van terrassen in de Algemene regels terrassen op te nemen. Uitgangspunt voor het verduurzamen van terrassen is daarom het stimuleren en samenwerken met bijvoorbeeld de koplopergroep horeca en KHN Haarlem.

4. Ook o.a. uitstallingen en geparkeerde fietsen kunnen doorgang voetgangers belemmeren

Tijdens de participatie kwam diverse keren naar voren dat naast de regels voor terrassen ook gekeken moet worden naar de uitstallingen. Het reclame- en uitstallingenbeleid komt uit 2013. Bij voorkeur worden deze regels, waar mogelijk, meer in lijn gebracht met de regels voor de terrassen. Ook uitstallingen kunnen obstakels zijn voor voetgangers en de doorgang belemmeren. Hetzelfde geldt voor gestalde fietsen, verkeersborden, vuilnisbakken en elektriciteitskasten op het trottoir.

5. Zorgvuldigheid is geboden bij nieuwe terrasvergunningen en terrasseninrichtingsplannen

Indien een horecazaak met terrasvergunning van eigenaar wisselt, moet opnieuw een vergunning worden aangevraagd. Daarnaast is het mogelijk dat er nieuwe terrasvergunningen worden aangevraagd. Ook is het mogelijk dat nieuwe terrasseninrichtingsplannen worden opgesteld. Vanuit de gemeente is de wens om zoveel mogelijk conform de Algemene regels terrassen te werken en zo min mogelijk maatwerk te hebben. Dit zorgt voor meer uniformiteit, duidelijkheid voor ondernemers en is beter handhaafbaar. Bij het vergunnen van een terras (niet zijnde een gevelterras of een terras dat binnen een terrasinrichtingsplan valt) is het belangrijk om zoveel mogelijk conform de algemene regels te vergunnen (de 0,75/0,9/1,5 meter).

Vanuit Drempelloos Haarlem is verder meegegeven dat zij het niet wenselijk achten dat er terrasvergunningen worden afgegeven voor zogenaamde eilandterrassen met een looppad tussendoor als deze op de hoek van een straat gelegen zijn. Het ontbreekt dan aan een duidelijke looplijn wat de oriëntatie en daarmee de toegankelijkheid belemmert. Bij een rechte straat is een eilandterras wel mogelijk maar dan zou men het prettig vinden als een looplijn wordt aangebracht.

8. Uitvoering

De nieuwe Algemene regels terrassen en het Aanwijzingsbesluit worden na vaststelling bekendgemaakt in het elektronisch gemeenteblad op overheid.nl. Verder worden deze stukken opgenomen in het lokale regelingenbestand van gemeente Haarlem op overheid.nl en gedeeld met de achterban van KHN Haarlem en Wijkraad Binnenstad. Team Handhaving zal na vaststelling de terrassen controleren en waar deze niet conform de geldende afspraken staan, de ondernemer daarop aanspreken. Indien bij een nacontrole een terras nog steeds niet goed staat, zullen verdere stappen worden ondernomen.

Naast de Algemene regels terrassen zijn er nog een aantal terrasseninrichtingsplannen. Drie daarvan zijn niet meer up-to-date en moeten worden herzien. Daarvoor is een participatie- en inspraaktraject nodig waarbij direct belanghebbenden moeten worden betrokken zoals horecaondernemers en omwonenden. Vanwege de ambtelijke capaciteit is het nog niet duidelijk wanneer dit traject gestart kan worden.

9. Bijlagen

Bijlage 1: Algemene regels terrassen 2023

Bijlage 2: Aanwijzingsbesluit categorieën terrassen gemeente Haarlem 2023